

Datum

20 maart 2024

Documentnummer

GS: C2330006/5854010

PS:

Versie:

1.1

Auteur:

Provincie Noord-Brabant, team ICB

Jaarverslag zorgplicht archieven provincie Noord- Brabant 2023

Overzicht van ontwikkelingen en activiteiten op gebied
van duurzaam informatie- en archiefbeheer

Managementsamenvatting

Voorliggend jaarverslag, onderdeel van de provinciale jaarstukken, beschrijft alle activiteiten en resultaten in 2023 op gebied van duurzaam informatie- en archiefbeheer.

In de Archiefwet 1995 vallen de taken voor het informatiebeheer, inclusief het archiefbeheer van de provinciale taken, de zogenoemde zorgplicht, onder de verantwoordelijkheid van Gedeputeerde Staten.

Provinciale Staten ontvangen jaarlijks een verslag, conform de Archiefverordening provincie Noord-Brabant 1996, vanwege haar controlerende rol.

Informatie stelt ons in staat beleid te maken en uit te voeren en verantwoording daarover af te leggen. Daarom is het opslaan, bewaren, beheren, gebruiken, verstrekken en waar nodig vernietigen van informatie een essentiële opdracht geworden die duurzaam en in samenhang moet worden uitgevoerd. Het hebben van *grip op informatie* is belangrijk, juist in deze tijd van toenemende digitalisering en van explosieve groei van digitale informatie. Dit belang wordt ook onderstreept door diverse wetten en regels die van toepassing zijn op de omgang met informatie. Hierbij gaat het inmiddels niet meer alleen over de Archiefwet, maar ook om wetgeving op gebied van o.a. privacy, veiligheid en beschikbaarstelling. *Grip op informatie* is ook van toepassing op partijen die in opdracht van GS, taken uitvoeren of waaraan de provincie deelneemt: de verbonden partijen. Hiertoe is in 2023 een project gestart dat inzicht zal geven in de huidige afspraken met deze partijen op gebied van informatiebeheer en er zullen zo nodig aanvullende afspraken gemaakt worden.

Grip op informatie vraagt aandacht op vele gebieden: van investeren in bewustwording en kennis en kunde van medewerkers tot het beschikbaar stellen van gebruiksvriendelijke ICT. Om de kwaliteit van het informatiebeheer te borgen conform de ringen van control dient de provincie te beschikken over systemen die voldoen aan de provinciale wensen en eisen op het gebied van duurzaam informatiebeheer. Systemen zijn nodig om ervoor te zorgen dat informatie behorend bij of voortkomend uit de werkprocessen correct kan worden verwerkt. Op grond van gebruikerservaringen in afgelopen jaren, zal in de loop van 2024 onderzocht worden of het huidige zaakstelsel dat binnen de organisatie wordt gebruikt nog optimaler kan worden ingezet dan wel herzien dient te worden.

Over de activiteiten die in 2023 hebben plaatsgevonden op gebied van informatiebeheer en archivering wordt in dit jaarverslag verslag gedaan.

1. Inleiding

Met dit *Jaarverslag zorgplicht archieven 2023* brengen Gedeputeerde Staten verslag uit aan Provinciale Staten over de activiteiten met betrekking tot het informatiebeheer inclusief de archivering bij de provincie Noord-Brabant. Dit jaarverslag maakt onderdeel uit van de provinciale jaarstukken.

Dat het belangrijk is dat overheidsorganisaties, zoals de provincie Noord-Brabant, ervoor zorgen dat de informatie die wordt gecreëerd en ontvangen bij de uitvoering van taken en werkprocessen duurzaam toegankelijk is, is in dit informatietijdperk inmiddels algemeen bekend. Informatie maakt het mogelijk voor de overheid om beleid te maken, uit te voeren en verantwoording af te leggen en voor burgers en bedrijven om hier inzicht in te krijgen. Het is daarom essentieel om *Grip op informatie* te hebben en hiervoor dienen activiteiten zoals opslaan, bewaren, beheren, gebruiken, verstrekken en waar nodig het vernietigen van informatie in samenhang te worden uitgevoerd.

Het belang van informatie is verankerd in diverse wetten en regels en wordt vanuit de rijksoverheid momenteel gemoderniseerd om te borgen dat digitale informatie goed wordt vastgelegd en toegankelijk komt en wordt gehouden. Hierbij gaat het niet alleen om archiefwet en -regelgeving, zoals de Archiefwet, het Archiefbesluit en de Archiefregeling, maar ook om veel wet- en regelgeving op het gebied van privacy, informatieveiligheid en beschikbaarstelling. Ook de Wet open overheid, bedoeld om overheden transparanter te maken, stelt eisen aan de informatiehuishouding van de overheid. In dit jaarverslag over het jaar 2023 wordt verslag gedaan van de activiteiten en ontwikkelingen die binnen de provincie Noord-Brabant hebben plaatsgevonden op het gebied van informatie- en archiefbeheer.

Bevoegdheid zorgplicht

In de Archiefwet 1995 vallen de taken voor het informatiebeheer, inclusief het archiefbeheer van de provinciale taken - de zogenoemde *zorgplicht* - onder de verantwoordelijkheid van Gedeputeerde Staten. Provinciale Staten ontvangen vanuit haar controlerende rol en conform de Archiefverordening provincie Noord-Brabant 1996 jaarlijks een verslag.

Positionering in de organisatie

De inrichting van de informatiehuishouding en informatiebeheer vereist een integrale aanpak binnen de provincie Noord-Brabant. Team InformatieControl en -Beheer (ICB), onderdeel van het programma Stuurinformatie en Administratie (SIA), is het organisatieonderdeel dat verantwoordelijk is voor implementatie en uitvoering van de Archiefwet. Hierbij wordt samengewerkt met de CIO-office en het programma Dienstverlening ICT. Gezamenlijk met het programma SIA vormen zij de I-kolom.

In het verslagjaar is de coördinatie van de uitvoering van de Wet open Overheid (Woo), vanwege het gezamenlijke belang bij een goede informatiehuishouding, toegevoegd aan team ICB. Doelstelling van het team Woo is de organisatie te faciliteren bij de beantwoorden van Woo-verzoeken.

2. Impuls aan Informatiebeheer

Alle medewerkers van de organisatie hebben dagelijks te maken met informatie. Ze ontvangen, creëren en verwerken deze op de daarvoor aangewezen plek. De I-kolom zorgt voor de kaders, richtlijnen en tooling voor het vastleggen van de informatie en het informatiebeheer. Het daadwerkelijk vastleggen van de informatie is een verantwoordelijkheid van de medewerkers werkzaam in de programma's. Om medewerkers en programma's hierin te adviseren en te ondersteunen is in 2021 het multi-project Impuls aan Informatiebeheer opgezet. Impuls aan Informatiebeheer is ook in het verslagjaar 2023 in uitvoering.

Dit project wordt geleid door een stuurgroep en begeleid door een team van ambassadeurs bestaande uit afvaardiging van directie en programmamanagers ter versterking van het draagvlak voor het project en de aandacht voor het vakgebied op alle niveaus. Enkele resultaten uit de roadmap van het project 'Impuls aan Informatiebeheer' worden hieronder toegelicht.

Duurzaam Informatiebeheer in Programma's

Het project Impuls aan Informatiebeheer maakt gebruik van een groeimodel om te bepalen waar een programma staat op het gebied van duurzaam informatiebeheer en om het informatiebeheer te verbeteren.

De doelstelling is dat alle programma's een groei in volwassenheid doormaken op het gebied van informatiebeheer. Ambitie is om eind 2024 organisatiebreed op niveau drie in het groeimodel uit te komen. In het verslagjaar is met alle programma's hier een verbetertraject voor gestart. Programma's stellen informatiebeheer verbeterplannen op en voeren de regie over de opvolging van de actieplannen.

Aan de hand van het afgebeelde 'vier ringen van control'-model wordt vanaf 2023 gewerkt aan duurzame borging van informatiebeheer in de reguliere processen van de organisatie.

Kwaliteit van informatiebeheer

De vier ringen van control

De volgende processen staan hierin centraal:

1. **Introductietraining voor alle nieuwe medewerkers**
Om nieuwe collega's bewust te maken van het belang van informatiebeheer is de introductiemodule 'Werken met informatie' ontwikkeld. Onderdeel van deze module is een 'Game'. Sinds oktober 2023 wordt deze module maandelijks verzorgd en wordt deze als kennissessie ook aan medewerkers aangeboden die al langer werkzaam zijn in de organisatie.
2. **Programma Opdracht Formulier (POF) en Programmareflectiegesprek**
Groeï in volwassenheid van informatiebeheer krijgt vanaf 2024 een structurele plek in de POF en is vanaf eind 2023 onderdeel van de programmareflectiegesprekken tussen Directie en programmamanagers.
3. **Intern onderzoek en auditing**
In samenwerking met Concern Control & Auditing (CC&A) zijn voorbereidingen gestart om onderzoek en auditing te doen om de weg naar niveau 3 van het volwassenheidsmodel te duiden, te realiseren en te toetsen.

Bewustwording

De provinciale medewerkers dienen zich bewust te zijn van het belang van het informatiebeheer en daar ook bewust naar handelen. Hiervoor is het noodzakelijk voortdurend en herhaaldelijk het belang van een goed informatiebeheer onder de aandacht te brengen. Binnen het project Impuls aan Informatiebeheer is communicatie en training een belangrijke pijler, zoals het ontwikkelen en geven van presentaties en training en het beschikbaar stellen van handreikingen en templates.

Veel informatie wordt aan de organisatie beschikbaar gesteld via Brains, waarbij gebruik gemaakt wordt van een communicatiekalender. Zodat het hele jaar door regelmatig en op verschillende manieren met de medewerkers wordt gecommuniceerd. In de groep Informatiehuis Brabant op Brains zijn o.a. artikelen over informatiebeheer en archivering, gereedschapskisten en online magazines te vinden.

Informatiestructuurplan

In het verslag jaar is gestart met het maken van een projectplan voor een zogenoemd informatiestructuurplan (ISP), een wettelijke verplichting. Een ISP is een centraal overzicht van alle werkprocessen in de organisatie en per werkproces worden verschillende aspecten vastgelegd, o.a. governance, bewaar- en vernietigingstermijnen en persoonsgegevens. Dit ISP is essentieel om grip te hebben op de informatie.

Advies werken met Microsoft 365 (Teams)

Binnen de provincie wordt veelvuldig (samen)gewerkt in bestanden die in Microsoft 365 staan, in Teams of in de Sharepoint omgeving. Het beheer van deze documenten dient plaats te vinden conform archiefwet en -regelgeving. Deze zijn vertaald in eisen voor duurzame toegankelijkheid van overheidsinformatie (DUTO). In het verslagjaar zijn scenario's uitgewerkt hoe Microsoft 365 DUTO-proof kan worden gemaakt, hiervoor is een advies opgeleverd.

Anonimiseringsoplossing en -inrichting

Voor de beschikbaarstelling van te anonimiseren informatie op grond van de AVG en de Woo dient de provincie te beschikken over de benodigde tooling. Na een aanbestedingsprocedure is in 2023 een contract afgesloten met een leverancier van anonimiseringssoftware.

Advies Enterprise Search

Informatie binnen de provincie Noord-Brabant bevindt zich in verschillende applicaties en systemen. Er is behoefte om gelijktijdig hierin te kunnen zoeken, hiervoor zou Enterprise Search gebruikt kunnen worden. Hier is in 2023 advies over opgeleverd.

Dashboards

Inzicht hoe het gaat met de kwaliteit van het informatiebeheer en de archivering is zeer gewenst. Het is bijvoorbeeld een belangrijke bron voor de verschillende verbeterplannen van de programma's. Met Microsoft is een pilot uitgevoerd om een dashboard te ontwikkelen, met als doelstelling meer inzicht te verkrijgen.

3. Beleid

In het verslagjaar zijn een aantal beleidsmatige documenten op het gebied van informatiebeheer opgesteld. Jaarlijks vindt actualisatie plaats.

- Handboek Kwaliteitssysteem Informatiebeheer Provincie Noord-Brabant
In het verslagjaar is het Handboek Kwaliteitssysteem Informatiebeheer Provincie Noord-Brabant geactualiseerd. Dit Handboek geeft aan wat team ICB doet om de kwaliteit van het informatiebeheer bij de provincie Noord-Brabant te verbeteren, welke eisen hieraan zijn verbonden, gebaseerd op bestaande wetgeving en normenkaders en schetst hoe een continue verbetercyclus werkt. Op basis hiervan worden programma's en collega's begeleid om de kwaliteit van informatiebeheer naar een hoger niveau te brengen.
- Handboek Wettelijke Kaders en Richtlijnen informatiebeheer
Voor het informatie- en archiefbeheer is complexe wet- en regelgeving aangevuld met normenkaders van toepassing. Vanuit de provinciale organisatie is aangegeven behoefte te hebben aan inzicht wat van toepassing is. Hiervoor is het Handboek Wettelijke Kaders en Richtlijnen informatiebeheer vastgesteld en ter beschikking gesteld aan de organisatie.
- Handboek Werkinstructies informatiebeheer
De vele instructies die vanuit team ICB o.a. voor medewerkers beschikbaar zijn, zijn in dit handboek samengebracht. Als handboek vormt het de basis van een nog te ontwikkelen nieuwe toolbox voor medewerkers.

In het verslagjaar is tevens gestart (af te ronden in 2024) met het maken van beleid voor een aantal aspecten op het gebied van informatiebeheer.

- Beleid informatie- en archiefbeheer voor websites, sociale media, e-mail en agenda's, overig berichtenverkeer
Het informatiebeheer van websites, sociale media, e-mail en agenda's, overig berichtenverkeer vraagt een andere aanpak dan de 'standaard' documenten in het zaaksysteem. Uiteraard is de archiefwet- en regelgeving hiervoor ook van toepassing, maar vraagt specifiek beleid. Bij het maken van het beleid volgt de provincie Noord-Brabant ontwikkelingen die landelijk en bij de rijksoverheid spelen, en daarbij wordt ook gekeken naar de adviezen van het Adviescollege Openbaarheid en Informatiehuishouding over het beheren en bewaren van chatberichten bij de overheid.
- Beleid verbonden partijen
De provincie Noord-Brabant werkt samen met circa dertig zogenoemde verbonden partijen. Dit zijn bijvoorbeeld gemeenschappelijke regelingen, vennootschappen en stichtingen. Tevens is de provincie voorzitter en secretariaathouder van een aantal aandeelhouderscommissies. Afhankelijk van de rechtsvorm zijn er verschillende verantwoordelijkheden en bevoegdheden van toepassing. Gezien de diversiteit van de verbonden partijen is het wenselijk duidelijk beleid te hebben dat helpt bij de aandacht voor het informatie- en archiefbeheer.
- Beleid life cycle applicatie
Een belangrijk uitgangspunt van informatie- en archiefbeheer in een digitale omgeving is de zorg voor informatie in informatiesystemen wanneer deze

worden geïmplementeerd, gemigreerd en/of uitgefaseerd. Op grond van dit beleid kan eventueel verlies van informatie worden voorkomen.

4. Reguliere taken en overige zaken

In het verslagjaar hebben de reguliere werkzaamheden, zoals het maken en aanpassen van zaaktypen, beoordelen en digitaal beschikbaar stellen van ingekomen post, en verstrekken van informatie plaatsgevonden, bewerking en digitalisering van archiefdossiers plaatsgevonden. Enkele activiteiten worden afzonderlijk toegelicht.

Bewerken en digitaliseren blijvend te bewaren archieven

In 2022 heeft de provincie Noord-Brabant voor de bewerking en digitalisering van in totaal bijna 5 kilometer blijvend te bewaren (bodem)archieven twee projecten Europees aanbesteed, met als doel:

- Alle blijvend te bewaren archiefdossiers aanwezig bij de provincie Noord-Brabant door een externe partij laten bewerken en digitaliseren onder vervanging.
- Alle archiefdossiers onder het zorgdragerschap van de provincie Noord-Brabant bij het Brabants Historisch Informatie Centrum (BHIC) vanaf 1950 door een externe partij laten digitaliseren onder vervanging.

Bij 'digitalisering onder vervanging' worden de papieren archiefbescheiden in de dossiers via een gecontroleerd proces gedigitaliseerd, waarbij een authentieke reproductie van het dossier wordt gemaakt. Het fysieke archiefdossier wordt vervolgens op procedurele wijze vernietigd, en daarna is de digitale reproductie het originele dossier.

In verband met de inwerkingtreding van de Omgevingswet per 01-01-2024 heeft de focus bij beide projecten gelegen op de bodemdossiers. Met als resultaat dat de bodemdossiers uit de periode 1987-1999 digitaal beschikbaar zijn via de portalen van het BHIC. Uit de periode 2000-2010 zijn de bodemdossiers van 8 gemeenten bewerkt, gedigitaliseerd en waar nodig beperkt op de openbaarheid voorafgaand aan de overdracht naar het BHIC. Deze dossiers zijn eveneens via de portalen van het BHIC beschikbaar.

Vernietiging van fysieke dossiers

In archiefsysteem Corsa bevinden zich fysieke en digitale dossiers die op basis van het verstrijken van de wettelijke bewaartermijn vernietigd mogen worden. In het verslagjaar zijn de volgende activiteiten uitgevoerd:

- Fysieke dossiers vernietigbaar in 2015
Na afronding van de controles heeft de provinciearchivaris goedkeuring gegeven aan de vernietiging. Hiervoor hebben de algemeen directeur, als beheerder van de niet-overgebrachte archieven, en de Commissaris van de Koning de benodigde besluiten genomen. De uitvoering van de vernietiging is gedeeltelijk in 2023 uitgevoerd.
- Fysieke dossiers vernietigbaar in 2020
De voorbereidende controles zijn afgerond en de uitgevoerde activiteiten zijn gedeeld met de provinciearchivaris.

Digitaal informatie- en archiefbeheer

- Voor een meer uniforme dienstverlening aan de medewerkers in de organisatie is de front office van het team ICB aangesloten bij Ons Loket. Collega's en omgevingsdienste kunnen bij Ons Loket verschillende producten, waaronder dossiers, aanvragen.
- Dagelijks ondersteunt team ICB de organisatie bij de verzending van juridische post.
- Team ICB ondersteunt de organisatie bij het gebruik van de Berichtenbox voor bedrijven. In het verslagjaar is een verbeterde aansluiting met Corsa gerealiseerd en dit bevordert het veilig, digitaal verzenden van berichten naar bedrijven en overheden.
- In het verslagjaar heeft een selectie plaatsgevonden van de documenten uit de periode 2010-2013 die voor vervanging in aanmerking komen. Deze zullen opnieuw worden gedigitaliseerd en uiteindelijk vervangen.
- In het verslagjaar is het protocol jaarlijkse vernietiging personeelsdossiers uit SAP vastgesteld en zijn er controles ter voorbereiding op de vernietiging uitgevoerd.
- In Corsa bevindt zich een digitale serie van dossiers waarvan de bewaartermijn nog onbekend is. Dit is inherent aan de toepassing van de wettelijk vastgestelde selectielijst. In het verslagjaar zijn deze dossiers doorlopen en waar inmiddels van toepassing een bewaartermijn toegekend.
- Voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet heeft het team ICB zaaktypen voor de nieuwe werkprocessen gemaakt en ondersteuning geboden bij het vastleggen van de benodigde E-formulieren in Corsa.

Archiefruimten

In het provinciehuis bevinden zich drie archiefruimten met fysieke dossiers. Hiervoor is in 2023 het Preventie- en calamiteitenplan archiefruimten vastgesteld. Het plan is afgestemd met het Team Gebouwenbeheer en de provinciearchivaris. Doelstelling hiervan is het opstellen van voorzorgsmaatregelen en het beperken van schade aan archieven in zijn algemeenheid en tijdens een noodsituatie c.q. calamiteit voor de archieven. Voor het voorkomen van calamiteiten wordt een aantal preventieve maatregelen genomen. Bij een acute calamiteit dient verdere schade te worden voorkomen en indien mogelijk de schade te worden hersteld.

Participatie in landelijk en interprovinciaal overleg

In 2023 is op het gebied van informatiebeheer op diverse manieren geparticipeerd in overleggen. Het gaat hierbij om de vakgroep Duurzame toegankelijkheid Overheidsinformatie (DUTO), het gebruikersoverleg Provisa inzake de provinciale selectielijsten en over de NEN-normencommissie Informatie- en archiefmanagement.

Doorontwikkeling

De reeds in 2022 ingezette doorontwikkeling van het team ICB, om beter invulling te kunnen geven aan het digitaal duurzame informatiebeheer, is verder doorgezet in het verslagjaar. Het team is uitgebreid met een aantal nieuwe medewerkers in de functie van recordmanager.